

การออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์

ศศิธร วิศพันธุ์^{1*}

Product design of Ko-yo hand woven bag using quilt technique

Sasithorn Wisapan^{1*}

¹ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา

¹ Faculty of Fine and Applied Arts, Songkhla Rajabhat University, Songkhla

* Corresponding author E-mail address : pew_littlemonkey@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ และศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ ขั้นตอนดำเนินการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนแรก คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่สอง คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบ ขั้นตอนที่สาม คือ การออกแบบ โดยเริ่มจากการออกแบบลวดลายก่อนแล้วจึงออกแบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอ จำนวน 10 แบบ ขั้นตอนที่สี่ คือ การคัดเลือกแบบ โดยกลุ่มผ้าทอร่วมไตรคัดเลือก จำนวน 3 แบบ ขั้นตอนที่ห้า คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และขั้นตอนสุดท้าย คือ การประเมินผล โดยนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ มาศึกษาความพึงพอใจจากกลุ่มผ้าทอร่วมไตร จำนวน 5 คน และผู้บริโภค จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัย พบว่า ได้ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ จำนวน 3 รูปแบบ ที่เหมาะสมกับกลุ่มสตรีวัยทำงาน ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ รูปแบบที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.47 กล่าวคือ ด้านรูปทรง มีความเป็นเอกลักษณ์และยังคงคุณค่าของผ้าทอเกาะยอ มีความคงทนแข็งแรง ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความสะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ และกลุ่มผ้าทอร่วมไตร ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ รูปแบบที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.28 กล่าวคือ ด้านรูปทรง มีความเป็นเอกลักษณ์และยังคงคุณค่าของผ้าทอเกาะยอ มีความประณีตสวยงาม ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความสะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ ป้องกันการเกิดความเสียหายของสิ่งของได้ และใส่สิ่งของได้ปริมาณมาก

คำสำคัญ : การออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า ผ้าทอเกาะยอ เทคนิคควิลท์

ABSTRACT

The objective of the research is for design product of Ko-yo hand woven bag by using quilt Technique and satisfied product of Ko-yo hand woven bag by using quilt Technique. First of all we research from basic then the second we analysis the detail for design. Thirdly, we will design following from theory of development , which we have to start from design draft idea what we want before production processing,the design be the products from 10 types. The Forth step, we choose the design 3 types as what we want. The Fifth we develop the product and the last is analysis all of the information from 3 types to research and study how they satisfied products from 5 Volunteer people and other 100 people which interested our product. The measurement tool that we used in this time is close interview and asks to consumers directly to calculate which is finding from MEAN and Standard Deviation. From the result we

found that most of consumer's satisfied product of Ko-yo hand woven bag by using quilt Technique in the 3 Types which is highest satisfaction. The first has mean at 4.47 which is the Shape of image and still has a great value for product of Ko-yo hand woven bag, it also has a good quality and easy to use for any convenience. Which everyone is satisfied in the product (Type 1). Overall, the first has mean at 4.28 that is Shape of image still the same as we said before and the beauty of design and other which is very convenience for using in life style so they are going to produce for women who love this style.

Keyword : Bag design, Ko-yo hand woven, Quilt technique

บทนำ

ผ้าทอเกาะยอ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลเกาะยอ ซึ่งสืบสานภูมิปัญญามาแต่บรรพบุรุษ เป็นผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา มีความประณีตและสีสันที่สวยงาม มีการทอยกดอกที่มีลวดลายนุ่มนวลถือเป็นสัญลักษณ์หัตถกรรมพื้นบ้านของภาคใต้และยังเป็นสุดยอดผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ปี พ.ศ. 2549 ในจังหวัดสงขลามีกลุ่มทอผ้าอยู่หลายอำเภอ แต่ที่มีชื่อเสียงส่วนใหญ่อยู่ที่ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีมานานจากรุ่นสู่รุ่น ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวเกาะยอ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ส่วนใหญ่เกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านเพื่ออนุรักษ์การทอผ้าทอเกาะยอ โดยเส้นด้ายที่นำมาใช้ทอมี 3 ชนิด คือ ผ้าฝ้าย ไหมแท้ และไหมเทียม จุดเด่นของผ้าทอเกาะยอ คือ ลายผ้าที่มีความประณีตสวยงาม

ผ้าทอเกาะยอมีประวัติความเป็นมายาวนานและเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะลวดลาย สีสันที่มีความสวยงามที่เกิดจากความประณีตในการทอ จากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจขั้นต้นพบว่าในส่วนของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอเกาะยอนั้น มีกลุ่มทอผ้าร่มไทรเพียงกลุ่มเดียวที่มีการนำผ้าทอเกาะยอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น กระเป๋า สมุดบันทึก กล่องนามบัตร กล่องกระดาษทิชชู เป็นต้น กลุ่มทอผ้าร่มไทรนอกจากจะทอผ้าเป็นผืนแล้วยังมีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และมีแนวคิดที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและมีเอกลักษณ์แตกต่างจากที่มีอยู่ทั่วไป จากการศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์จากกลุ่มทอผ้าร่มไทรในขั้นต้น พบว่ามีกระเป๋าสตรีจากผ้าทอเกาะยอที่น่าสนใจ แต่รูปแบบก็เหมือนท้องตลาดทั่วไป กระเป๋าสตรีทางกลุ่มไม่ได้ออกแบบเองเพียงแต่หาแบบมาแล้วผลิตตามแบบที่มีอยู่

ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนากระเป๋าผ้าทอเกาะยอรูปแบบใหม่ที่สวยงาม ทันสมัย และมีเอกลักษณ์ ซึ่งนอกจากจะใช้ผ้าทอเกาะยอที่มีลวดลาย สีสัน สวยงามเป็นเอกลักษณ์อยู่แล้ว ผู้วิจัยมีความสนใจเทคนิคการตัดเย็บที่ใช้เอกลักษณ์เฉพาะอย่างงาน ควิลท์ (Quilt) โดยหลักการของงานควิลท์ ต้องมี 3 ชั้น ติดกันเสมอ ชั้นแรก คือ แผ่นตกแต่ง (Decorative top) เป็นชั้นที่ออกแบบให้มีสีสันและลวดลาย ชั้นที่สอง คือ ชั้นให้ความอบอุ่น (Padding) มาจากเส้นใย ทำเป็นแผ่นเพื่อให้ความอบอุ่น ชั้นที่สาม คือ แผ่นรองหลัง (Backing) เป็นชั้นที่ประกอบปิดทับด้านหลัง การทำงานควิลท์ ต้องมีส่วนประกอบด้วยแพทเวิร์ค (Patchwork) คือ การตัดผ้าแล้วนำมาเย็บต่อกันเป็นลวดลาย และแอปพลิเค (Applique) คือ การปะผ้า โดยการตัดผ้าเป็นลวดลายแล้วนำไปเย็บติดลงบนผ้า จะนำส่วนต่าง ๆ เหล่านี้มารวมกันเป็นงานควิลท์ และคิดว่าหากนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอจะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ แตกต่างจากผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่มีอยู่เดิมทั้งในด้านรูปแบบ สีสันและลวดลาย นอกจากนี้ในอนาคตทางกลุ่มทอผ้าร่มไทรยังสามารถนำเศษผ้าทอที่เหลือจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์อื่น ๆ มาใช้ในการออกแบบลวดลายบนผลิตภัณฑ์โดยใช้เทคนิคการตัดต่อผ้าได้ซึ่งเป็นการใช้ผ้าทอให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพิ่มมูลค่า

ปัจจุบันในประเทศไทยมีการนำศิลปะการต่อผ้ามาประยุกต์ใช้หลากหลายรูปแบบและมีการสร้างสรรค์ชิ้นงานเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ มากขึ้นที่เป็นสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องนอน ผ้าปูโต๊ะ เสื้อผ้า กระเป๋า เป็นต้น การทำงานควิลท์ในประเทศไทยกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น เพราะเป็นงานอดิเรกที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และสามารถทำเป็นอาชีพสร้างรายได้อีกด้วย ในอนาคตงานประเภทนี้จะกลายเป็นที่รู้จักและมีแนวโน้มการเติบโตของตลาดที่กว้างขึ้น จากเอกลักษณ์ที่โดดเด่นด้วยกรรมวิธีการตัดเย็บ ผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นแนวทางในการออกแบบกระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่เป็นเอกลักษณ์สวยงาม และทันสมัย เป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มทอผ้าร่มไทร มีรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่าง แต่ยังคงคุณค่าเอกลักษณ์ของผ้าทอเกาะยออยู่เกิดมูลค่าและความงามรวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้กับชุมชนส่งผลให้เกิดสร้างรายได้เพิ่มขึ้นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนซึ่งนำไปสู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การออกแบบผลิตภัณฑ์ หมายถึง กระบวนการค้นคว้า การออกแบบ การแก้ไขและปรับปรุง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์จากผ้าทอเกาะยอที่สวยงาม ทันสมัย และมีเอกลักษณ์
2. เทคนิคควิลท์ หมายถึง เทคนิคที่ใช้ทำงานควิลท์ และในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิคแพทเวิร์ค คือ การตัดต่อผ้ารูปเรขาคณิตให้เกิดเป็นลวดลายในแผ่นตกแต่งโดยนำผ้ารูปสามเหลี่ยมมาต่อกันให้เกิดเป็นลวดลายของผลิตภัณฑ์กระเป๋า ซึ่งหลักการของงานควิลท์ ต้องมี 3 ชั้น ติดกันเสมอ ชั้นแรก คือ แผ่นตกแต่ง เป็นส่วนที่ได้รับการออกแบบให้มีสีสันและลวดลายสวยงาม ชั้นที่สอง คือ ชั้นให้ความอบอุ่น อยู่ส่วนกลาง ชั้นที่สาม คือ แผ่นรองหลัง คือ ชั้นที่ประกบปิดทับด้านหลัง และนำทั้ง 3 ส่วนงานนี้มาเย็บรวมกัน ตรงด้วยด้ายเป็นลวดลายสวยงาม และเพื่อให้มีความคงทนของชิ้นงาน
3. ผลิตภัณฑ์กระเป๋า หมายถึง ผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าทอเกาะยอที่ออกแบบและตัดเย็บโดยใช้เทคนิคควิลท์
4. ผ้าทอเกาะยอ หมายถึง ผ้าทอพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา มีลวดลายประณีตสวยงามเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีมานานจากรุ่นสู่รุ่น ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวเกาะยอ โดยเส้นด้ายที่นำมาใช้ทอผ้า มี 3 ชนิด คือ ฝ้าย ไหมแท้ และไหมเทียม จุดเด่นของผ้าทอเกาะยอ คือ ลายผ้า และในการวิจัยครั้งนี้ผ้าทอเกาะยอ คือ ผ้าทอยกดอกกลุ่มทอผ้าร่มไทร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์
2. เป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอเกาะยอสำหรับกลุ่มทอผ้าร่มไทรในการนำไปประยุกต์ใช้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ต่อไป
3. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนผลิตภัณฑ์ในชุมชนโดยการนำมาเพิ่มมูลค่า แปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างรายได้ให้กับชุมชนเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่
ผู้วิจัยได้กำหนดโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Area) โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มทอผ้าร่มไทร ที่ตั้งเลขที่ 53/1 หมู่ที่ 5 บ้านท่าไทร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวที่มีการนำผ้าทอเกาะยอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น กระเป๋า สมุดโน้ต กล้องนามบัตร กล้องกระดาษทิชชู เป็นต้น และมีแนวคิดที่ต้องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอเกาะยอให้เป็นเอกลักษณ์
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทอผ้าร่มไทร จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริโภค บริเวณอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 100 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปและรูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอเกาะยอ ข้อมูลทั่วไปการทำผ้าควิลท์ แนวความคิดและกระบวนการในการออกแบบผลิตภัณฑ์

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบ หลังจากที่ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานแล้ว ผู้วิจัยก็ได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวคิดและขอบเขตในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอ ในครั้งนี้กำหนด

แนวคิดและขอบเขตในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ออกแบบกระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่มีความทันสมัย สวยงาม และมีเอกลักษณ์ จากการที่ได้สอบถามความต้องการด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอจากกลุ่มทอผ้าร่มไทร พบว่า สมาชิกกลุ่มต้องการผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ สวยงาม และทันสมัย มีรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่าง แต่ยังคงคุณค่าเอกลักษณ์ของผ้าทอเกาะยออยู่ ผู้วิจัยจึงนำรูปร่างเรขาคณิตมาใช้ ใช้องค์ประกอบที่น้อย ลวดลายเกิดจากการนำผ้ารูปร่างสามเหลี่ยมมาต่อให้เกิดลวดลายที่สวยงาม ซึ่งเรียกว่าเทคนิคแพทช์เวิร์ค (Patchwork) และเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่เหมาะสมกับกลุ่มสตรีวัยทำงาน

ขั้นที่ 3 การออกแบบ หลังจากที่ได้ข้อสรุปเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์แล้ว ผู้วิจัยได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และประมวลผลความคิดจากข้อมูลที่รวบรวมออกแบบและร่างแบบตามแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์จำนวน 10 แบบ โดยเริ่มจากการออกแบบลวดลาย ซึ่งนำผ้ารูปร่างสามเหลี่ยมมาต่อกันเป็นลวดลาย หลังจากนั้นให้สมาชิกกลุ่มทอผ้าร่มไทรคัดเลือกลวดลาย กำหนดโครงสร้างและเพื่อให้สอดคล้องกับสีของผ้าทอเกาะยอที่มีอยู่

ขั้นที่ 4 การคัดเลือกแบบ หลังจากที่ได้ออกแบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอตามแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์จำนวน 10 แบบ แล้วผู้วิจัยได้นำแบบร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอไปให้สมาชิกกลุ่มทอผ้าร่มไทรคัดเลือกรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและสามารถผลิตได้จริง โดยวิธีการสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน

ภาพ 1 ลงพื้นที่เพื่อคัดเลือกแบบร่างผลิตภัณฑ์

ภาพ 2 แบบร่างกระเป๋า จำนวน 3 แบบ ที่กลุ่มผ้าทอร่มไทรคัดเลือก

ขั้นที่ 5 การพัฒนาแบบ หลังจากได้แบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่คัดเลือก จำนวน 3 แบบ แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์

ขั้นที่ 6 การประเมินผล หลังจากที่ได้ออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์แล้ว ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาความพึงพอใจ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน และผู้บริโภค จำนวน 100 คน

ภาพ 3 ลงพื้นที่เพื่อให้สมาชิกประเมินผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์ผ้าทอเกาะยอ
2. แบบสอบถามความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์

ผลการวิจัย

1. ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์

ในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอ ในครั้งนี้กำหนดแนวคิดและขอบเขตในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ออกแบบกระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่มีความทันสมัย สวยงาม และมีเอกลักษณ์ โครงสร้างของกระเป๋าใช้ผ้าทอเกาะยอเป็นหลักและมีวัสดุอื่นประกอบ เช่น หนัง เป็นต้น ตัดเย็บโดยใช้เทคนิคควิลท์ ซึ่งหลักการของควิลท์ คือ ต้องมี 3 ชั้น ติดกันเสมอ ชั้นแรก คือ แผ่นตกแต่ง เป็นส่วนที่ออกแบบให้มีสีสันและลวดลายสวยงาม ชั้นที่สอง คือ ชั้นให้ความอบอุ่นทำเป็นแผ่นเพื่อให้ความอบอุ่นอยู่ส่วนกลาง ชั้นที่สาม คือ แผ่นรองหลัง คือ ชั้นที่ประกบปิดทับด้านหลัง และนำทั้ง 3 ส่วนนี้มาเย็บรวมกัน ตรึงด้วยด้ายเป็นลวดลายสวยงาม และเพื่อให้มีความคงทนของชิ้นงาน และเทคนิคควิลท์ที่นำมาใช้คือ แพทเวิร์ค (Patchwork) คือ การต่อผ้ารูปเรขาคณิตให้เกิดเป็นลวดลายในแผ่นตกแต่ง ในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผ้ารูปร่างสามเหลี่ยมมาต่อกันให้เกิดเป็นลวดลายที่สวยงาม เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่เหมาะสมกับกลุ่มสตรีวัยทำงาน จำนวน 3 รูปแบบ

ตาราง 1 รูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอก่อนและหลังการดำเนินการออกแบบผลิตภัณฑ์

ตาราง 2 ตารางเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอก่อนและหลังการดำเนินการออกแบบ

ประเด็นปัญหา	ก่อนการดำเนินการออกแบบ	หลังการดำเนินการออกแบบ
1. ปัญหา	ต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ และมี ความแตกต่างจากที่มีอยู่เดิม	ปัญหาด้านความเป็นเอกลักษณ์
2. การแก้ไขปัญหา	-	ใช้เทคนิคการตัดเย็บที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ อย่างงานควิลท์ มาใช้ในการออกแบบ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอกจะทำให้ได้ ผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ แตกต่างจาก ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมทั้งในด้านรูปแบบ สี สัน และลวดลาย
3. รูปแบบผลงาน	ยังไม่มีเอกลักษณ์ ไม่ได้แตกต่างจากที่มีอยู่ ทั่วไป	มีเอกลักษณ์ แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิม ทั้งในด้านรูปแบบ สี สันและลวดลาย
4. การประเมินผลงาน โดยภาพรวม	-	มีความพึงพอใจมาก
5. การติดตามผล	กลุ่มทอผ้าร่มไทรยังคงทอผ้าทอเกาะยอกและ นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เพราะเป็นภูมิ ปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และเป็นอาชีพสร้างรายได้	กลุ่มทอผ้าร่มไทรได้นำผลิตภัณฑ์ต้นแบบจัด แสดงไว้ที่กลุ่มและนำไปจัดแสดงในงานต่าง ๆ เช่น งานสินค้า โอท็อป เพื่อดูแลแนวโน้มด้าน การตลาดก่อนที่จะนำไปผลิตในอนาคต และ ได้รับความสนใจมากจากผู้บริโภค ซึ่งตอนนี้ ทางกลุ่มก็เปิดรับออเดอร์จากลูกค้าที่สนใจ

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์จากกลุ่มผู้บริโภค จำนวน 100 คน พบว่า กลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ รูปแบบที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.47 กล่าวคือ ด้านรูปทรง มีความเป็นเอกลักษณ์และยังคงคุณค่าของผ้าทอเกาะยอ มีความคงทนแข็งแรง ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความสะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ และด้านกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด มีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง และสมาชิกกลุ่มผ้าทอร่มไทร จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ รูปแบบที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.28 กล่าวคือ ด้านรูปทรง มีความเป็นเอกลักษณ์และยังคงคุณค่าของผ้าทอเกาะยอ มีความประณีตสวยงาม ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความสะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ ป้องกันการเกิดความเสียหายของสิ่งของได้ ใส่สิ่งของได้ปริมาณมาก และด้านกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด มีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง และมีความเหมาะสมกับรสนิยมของกลุ่มสตรีวัยทำงาน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ ในครั้งนี้กำหนดแนวคิดและขอบเขตในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ ออกแบบกระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่มีความทันสมัย สวยงาม และมีเอกลักษณ์ โครงสร้างของกระเป๋าใช้ผ้าทอเกาะยอเป็นหลักและมีวัสดุอื่นประกอบ ตัดเย็บโดยใช้เทคนิค ควิลท์ คือ แพทเวิร์ค เป็นการตัดต่อผ้ารูปเรขาคณิตให้เกิดเป็นลวดลาย ซึ่งผู้วิจัยนำผ้ารูปสามเหลี่ยมมาต่อกันให้เกิดเป็นลวดลายของผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอ ได้ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอที่เหมาะสมกับกลุ่มสตรีวัยทำงาน จำนวน 3 รูปแบบ

และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์จากกลุ่มผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ รูปแบบที่ 3 มากที่สุด โดยพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอย เรื่องความสะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีรูปแบบเป็นกระเป๋าสำหรับถือและคล้องสะพายไหล่ ใช้zipสำหรับเปิด-ปิด ทำให้สะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ โครงสร้างสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใส่สิ่งของได้ปริมาณมาก หูหิ้ว และก้นกระเป๋าใช้หนังสีน้ำตาลเป็นส่วนประกอบเพื่อให้เกิดความแข็งแรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชโรธรณ์ ทิพย์อุบลมภ์ และนิรัช สุดสังข์ (2555) ที่ศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของการทำผ้าควิลท์ เพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนารูปแบบกระเป๋าผ้าควิลท์สำหรับสตรียุคใหม่ ที่สัมพันธ์กับสายการผลิตของกลุ่มหัตถกรรมผ้าต้นมือท่าทองควิลท์ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อทางด้านรูปทรงกระเป๋าผ้าควิลท์ ในรูปแบบที่ 2 มากที่สุด คือ มีโครงสร้างสี่เหลี่ยมผืนผ้า มุมทั้ง 4 เป็นมุมเหลี่ยม ไม่มีผ้า ใช้zipสำหรับเปิด-ปิด มีหูหิ้ว 2 เส้น ไม่มีสายคล้อง พร้อมมีสายคล้องสะพายไหล่ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอย ใส่สิ่งของได้ปริมาณมากและหลากหลาย และสะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของเช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอ้อยทิพย์ ผู้พัฒน์ และมาลา ฤทธินิม (2555) ที่ศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาองค์ความรู้จากภูมิปัญญาเกี่ยวกับศิลปะงานตัดต่อผ้าและการปักตกแต่งลวดลายเพื่อนำมาออกแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรี ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของแบบเสื้อสำเร็จรูปสตรีด้วยงานตัดต่อผ้าและการปักตกแต่งลวดลาย รูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากมีรูปแบบเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ขนาดมีความเหมาะสมกับการสวมใส่ และวัสดุที่เลือกใช้มีความเหมาะสม ด้านความสวยงาม มีลวดลายและรูปแบบแสดงลักษณะเฉพาะมีการใช้วัสดุและการประดับตกแต่งสีสัน ลวดลายมีความสวยงาม

กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ ถึงแม้ว่าจะมีส่วนประกอบอื่นมาเป็นส่วนประกอบบ้าง แต่ก็ไม่ได้ลดความเป็นเอกลักษณ์และยังคงคุณค่าของผ้าทอเกาะยออยู่ กลับเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าทอเกาะยอ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสุจินต์ เพิ่มพูล (2551) ที่ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาและสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวง อำเภอศรีมหาสาร จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ผลิต และผู้สนใจผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่พอใจลักษณะรูปทรงและรูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยให้ความสนใจผลิตภัณฑ์กระถาง และยังเห็นว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ยังคงความเป็นเอกลักษณ์เครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวง ด้วยมีการผสมผสานเทคนิคการตกแต่งผลิตภัณฑ์ให้โดดเด่นโดยเฉพาะ ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์จากกลุ่มผ้าทอผ้าร่มไทร ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าทอเกาะยอโดยใช้เทคนิคควิลท์ รูปแบบที่ 1 มากที่สุด โดยพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอย เรื่องความสะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ ป้องกันการเกิดความเสียหายของสิ่งของได้ และใส่สิ่งของได้ปริมาณมาก ซึ่งมีรูปแบบเป็นกระเป๋าสำหรับถือ มีหูหิ้ว 2 เส้น ใช้zipสำหรับเปิด-ปิด ทั้ง 2 ด้าน ทำให้สะดวกในการหยิบหรือใส่สิ่งของ โครงสร้างสี่เหลี่ยมผืนผ้า หูหิ้ว ตัวล็อก เปิด-ปิด และมุมล่างก้นกระเป๋าใช้หนังสีน้ำตาลเป็น

ส่วนประกอบเพื่อให้เกิดความแข็งแรง ป้องกันการเกิดความเสียหายของสิ่งของได้ สีสันกระเป๋าสีน้ำตาลเข้ม ซึ่งเหมาะสมกับอายุและตรงกับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าสีน้ำตาลเข้มที่ใช้เทคนิคควิลท์ จากกลุ่มผู้บริโภคและสมาชิกกลุ่มทอผ้าร่มไหม จะเห็นว่าเมื่อจัดลำดับความพึงพอใจผลิตภัณฑ์กระเป๋าสีน้ำตาลเข้ม มีความแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากอายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่างกัน ส่งผลให้มีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่ต่างกัน แต่ถึงอย่างไรความพึงพอใจก็ยังอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และผลการวิจัยก็ถือว่าเป็นประโยชน์กับกลุ่มทอผ้าร่มไหมในการนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดีนั้นต้องมีความแปลกใหม่ เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้บริโภค เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีประวัติ มีที่มา เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาขายเหมาะสมกับกำลังซื้อของผู้บริโภค ในตลาดนั้น โดยอาศัยการศึกษารายกลุ่มผู้บริโภคให้ได้ข้อมูลก่อนทำการออกแบบและผลิต ซึ่งนอกจากผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอเกาะยอสำหรับกลุ่มทอผ้าร่มไหมในการนำไปประยุกต์ใช้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ต่อไปแล้ว ยังเป็นการส่งเสริม และพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้น ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจษฎา พัฒรานนท์ (2553) ที่ได้ศึกษารายกลุ่มเพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นภายใต้บริบทชุมชน กลุ่มจักสานใบกะพ้อ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภोजุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ได้แก่นำในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาสามารถนำไปจำหน่ายตลอดจนถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้สมาชิกกลุ่มทอผ้าร่มไหม มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคควิลท์ ซึ่งเป็นเทคนิคที่สามารถนำมาใช้ในการตัดเย็บผลิตภัณฑ์ผ้าทอเกาะยอของกลุ่มได้ จากที่ไม่รู้จักและไม่คิดว่าจะนำมาใช้กับผ้าทอเกาะยอแล้วสร้างมูลค่าให้กับผ้าทอเพิ่มขึ้น และจากการที่ได้เห็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบก็สามารถที่จะมองเห็นแนวทางในการที่จะนำไปปรับใช้กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มต่อไปในอนาคต และทางกลุ่มยังสามารถนำเศษผ้าทอที่เหลือจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์อื่น ๆ มาใช้ในการออกแบบลวดลายบนผลิตภัณฑ์โดยใช้เทคนิคการตัดต่อผ้าได้ ซึ่งเป็นการใช้ผ้าทอให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพิ่มมูลค่า นอกจากนี้ยังเกิดความภาคภูมิใจว่าผ้าทอที่ตนเองทอขึ้นมาสามารถที่จะนำมาเพิ่มมูลค่าให้มีราคาสูงขึ้นมากกว่าการขายผ้าแบบผืน เพราะผลิตภัณฑ์กระเป๋าสีน้ำตาลเข้มที่ใช้เทคนิค ควิลท์ในการวิจัยนี้ ได้นำผ้าทอเกาะยอของกลุ่มทอผ้าร่มไหมในส่วนที่ขายได้น้อยหรือขายไม่ได้ มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์นำไปจำหน่าย ปัจจุบันกลุ่มทอผ้าร่มไหมได้นำผลิตภัณฑ์ต้นแบบจัดแสดงไว้ที่กลุ่มและนำไปจัดแสดงในงานต่าง ๆ เช่น งานสินค้าโอท็อป เพื่อดูแลแนวโน้มด้านการตลาดก่อนที่จะนำไปผลิตในอนาคต และได้รับความสนใจมากจากผู้บริโภค ซึ่งตอนนี้ทางกลุ่มก็เปิดรับออเดอร์จากลูกค้าที่สนใจ ส่งผลดีในด้านเศรษฐกิจ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ สร้างคุณค่าหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้มีราคาสูงขึ้นมากกว่าการขายดิบ ๆ เพราะใช้ผ้าทอเกาะยอซึ่งถือว่าเป็นวัตถุดิบที่หาง่าย และมีคุณภาพดี ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งจากทางไกล ส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เกิดการถ่ายทอดความรู้ในชุมชน ทำให้ภูมิปัญญาการทอผ้ายังคงอยู่สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากกลุ่มผ้าทอร่มไหม ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำงานวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ แนวคิดและข้อสังเกตอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรการออกแบบทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำในการทำวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ทำงานวิจัย ท้ายที่สุดขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา พัฒนารนท. (2553). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานท้องถิ่นโดยใช้ วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
ร่วมกรณีศึกษา กลุ่มจักสานใบกะพ้อ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภोजุฬารณณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช กศ.ม.,มหาวิทยาลัยศรี
นคริน ทรวโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชโรธรณ์ ทิพย์อุปลัมภ์ และนิรัช สุดสังข์. (ตุลาคม 2554). การพัฒนารูปแบบกระเป๋าผ้าควิลท์สำหรับสตรียุคใหม่.
วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2556, จาก
http://archmis.arch.nu.ac.th/arch_ajnu/journal/article_file/article_27.pdf
- ชิบาเตะ อะเคมิ. (2554). แพชเวิร์คชุดพิเศษโดย Akemi Shibata. แปลโดย วาริรัตน์ ศิลปโกคากุล. กรุงเทพฯ: บ้านและสวน.
- วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร. (2548). หลักการและแนวความคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: แอปป้า พรินต์ติ้งกรุ๊ปจำกัด.
- สุจินต์ เพิ่มพูล. (2551). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ เครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวง อำเภอกีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย.
สืบค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.rtir.rmutt.ac.th/handle/123456789/302>
- อ้อยทิพย์ ผู้พัฒน์ และมาลา ฤทธิ์นิม. (2555). ศิลปะงานตัดต่อผ้าและการปักตกแต่งลวดลายสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า.
สืบค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.repository.rmutt.ac.th/bitstream/handle/123456789/2115/140417.pdf?sequence=1>